

390 Bratislava je na straně Tisově.

Mobilizace probíhá dobře, organizují nové útvary. Je nedostatek zbraní. Nálada stále dobrá.

Potřeba vašich stíhačů!

VI 090117/44⁹

Gama žádá:

1. Leteckou podporu našim jednotkám u Strečna proti nepřátelskému dělostřelectvu; jsou tam těžké boje — naši jsou velmi slabí bez letců.

2. Vrátit uprchlé letce s materiálem od Prešova; ať přistanou na letišti Tri Duby.

3. Štáb s gen. Viestem aby převzal vedení operací — ať co nejdříve přistanou na letišti Tri Duby.

4. Urguje leteckou dodávku trhavin — taktéž na Tri Duby.

Hlásí:

Žilina ztracena — bombardovat.

Lučenec: odražen útok maďarských obrněných jednotek (vlak).¹⁰

SÚA Praha. D 20-32-34/177—181 a Ch 37-91-29/251—254. Záznam dešifrovaných došlých dopisů. Strojopisný přepis.

212

1944, september 1. Banská Bystrica. — Deklarácia prijatá na ustavujúcom zasadnutí Slovenskej národnej rady. Vyhlasuje prevzatie moci na povstaleckom území a programové ciele Slovenského národného povstania.

Všetky demokratické a pokrokové složky a směry slovenského národa, které vedli neustály boj proti doterajšímu fašistickému režimu na Slovensku a proti jeho nacistickým německým spojencům, utvorili dnešního dne Slovenskú Národnú Radu ako vrcholný orgán domáceho slovenského odboja.

Preto Slovenská Národná Rada ako jedine oprávnená hovorí v mene slovenského národa preberá dnešným dňom na celom Slovensku zákonodarnú a výkonnú moc, ako i obranu Slovenska a túto moc bude vykonávať do tých čias, kým si slovenský národ demokratickým spôsobom neurčí legitímnych zástupcov.

Náš domáci odboj, tak ako bol dosiaľ vedený v úplnej zhode s československým zahraničným odbojom, chce i naďalej v jednote a spolupráci priviesť náš boj k víťazstvu.

Sme za bratské spolužitie s českým národom v novej Československej republike. Ústavoprávne, sociálne, hospodárske a kultúrne otázky republiky budú vzájomnou dohodou definitívne usporiadané zvolenými zástupcami slovenského a českého ľudu v duchu demokratických zásad, pokroku a sociálnej spravodlivosti.

Popri politickom oslobodení naším cieľom je zaistiť krajší a šťastný život sociál-

⁹ Na intimáte tohto hlásenia (príloha k čj. MNO 705 taj. — II. odbor 1944) je rukopisná poznámka: „Zprávy došle do 8,30 — 2. 9. 44.“ (Tamtiež; 9/5/1 a 9/6/1.)

¹⁰ Ako príloha k čj. MNO 705 taj. — II. odbor 1944 sa zachoval intimát rádiogramu, ktorý došiel do Londýna pravdepodobne tiež 1. septembra. Intimát znie: „Presidentu republiky: 1. Zašle-rie urychlené čl. jednotku. Slov. nár. rada. 2. Armáda složilá ořisahu podle služebního řádu A — I — 1. Gama. P. S. Čatloř byl internován po dva dny u Tisy; důvod neznám.“ (VHA Praha. Západ I, HV Londýn, 9/6/1.)

ne slabým vrstvám národa, menovite slovenskému robotníkovi a roľníkovi. V záujme zvýšenia životnej úrovne národa sme za spravodlivé rozdelenie národného dôchodku, za novú úpravu vlastníctva a držby pôdy v prospech malých roľníkov. Robotník nech má mzdu primeranú zvýšenej úrovni a podiel na výsledku svojej práce.

Čo najrozhodnejšie odmietame a odsudzujeme protidemokratické a násilnicke výčiny a názory ľudáckeho režimu u nás. Slovenský národ nemal nič spoločného so spojenectvom s hitlerovským Nemeckom. Naopak, celým svojim zmýšľaním a presvedčením bol vždy na strane spojencov, čo pri každej vhodnej príležitosti doma i na fronte potvrdil skutkami. Slovenský národ v súlade s našimi národnými tradíciami rozhorčene odmietol tiso-tukovskú zradu na Slovanstve, ktorou ľudácky režim hnal slovenský národ do boja proti bratskému národu ruskému a ostatným slovanským národom.

Dnešným dňom slovenský národ manifestačne pripojuje sa k spojeneckým národom, ktoré svojím bojom a veľkými obeťami zabezpečujú slobodný a demokratický život národom celého sveta, a tak i nášmu malému národu. Všetkými silami chceme prispieť k rýchlemu skončeniu tohto zápasu o slobodu.

V týchto dejinných chvíľach poskytneme každú mravnú a hmotnú pomoc našej slovenskej bojujúcej armáde a partizánom. Voláme celý národ do zbrane a do boja proti našim odvekým nepriateľom a ich tunajším prisluhovačom, aby všetci Slováci mohli si v slobodnej Československej republike zariadiť život podľa svojej vôle.

Nech žije naša spravodlivá vec!
Sláva Československej republike!

Slovenská Národná Rada.

LAMS Martin. Zbierka letákov. Tlač. — „Cesta ke Květnu“, dok. 47, Praha 1965.

213

1944, september 1. Moskva. — Výzva tajného vysielacza „Za slovenskú slobodu“ na podporu Slovenskej národnej rady.

Čujte, čujte!

Celý slovenský národ, ktorý vysoko vytýčil zástavu svojho národnooslobodzovacieho boja, s nadšením zdraví *Slovenskú národnú radu* ako najvyšší orgán slovenského národnooslobodzovacieho zápasu na celom slovenskom území. Slovenský národ vidí v Slovenskej národnej rade, v ktorej sú zastúpené všetky zložky slovenského ľudu a jeho národnooslobodzovacieho hnutia, jedinú právoplatnú a zákonitú vyjadrovateľku vôle bojujúceho slovenského národa na celom slovenskom území. Slovenský národ preto neposlúcha žiadne zákony, nariadenia, príkazy a inštrukcie bratislavskej samozvaneckej bandy, zavýjajúcej za chrptom nemeckých esesáckych a gestapáckych hôrd, kryjúcej sa v bratislavských vládnych palácoch lesom nemeckých bajonetov. Je vôbec otázne, či ešte jestvuje nejaká aj čo bábková vláda v Bratislave. Je vôbec otázne, kto to hovorí z bratislavského rozhlasu v mene Tisu a ostatných lotrov, nemeckých paholkov, hovoriacich slovenskou rečou.

Slovenský národ uznáva dnes iba nariadenia a pokyny Slovenskej národnej rady, vyjadrované prostredníctvom rozhlasovej stanice v Banskej Bystrici. Slovenský národ, riadiac sa pokynmi svojej národnej rady pristúpil už na celom Slovensku k tvoreniu slovenských národných výborov, v ktorých berú účasť všetci Slo-